

Talimhane'deki Piramid Sanat'ta buluştuğumuz Bedri Baykam, EPİVERON belgesinin sanatı ve sanatçıyı koruyacağını söylüyor.

'Sanatçıya köle muamelesi yapılıyor'

Bedri Baykam ile EPİVERON'u ve olası sonuçlarını konuştuk. Baykam 'Artık sanatçıya yapılan köle muamelesine bir son vermenin vakti geldi' diyor

EMRAH KOLUKISA

Uluslararası Plastik Sanatçıları Derneği (UPSD) Başkanı sanatçı Bedri Baykam ile Talimhane'deki Piramid Sanat'ın üçüncü katında bulunan atölye/ofisindeyiz. Buluşma sebebimiz UPSD'nin sanat piyasasına sunmaya hazırlandığı ve muhtemelen bu piyasayı kökten değiştirecek bir belge: EPİVERON, yani Eser Piyasaya Veriliş Onayı. En iyisi sözü ona bırakmak.

■ **EPİVERON'a neden ihtiyaç duyuldu sizce, orada başlayalım.**

Dünyada meşhur konsinye kâğıdı diye bir şey var, bir eserin verildiği zaman galeriye şu eser bırakıldı fiyatı şu kadar filan diye bir kâğıt vardır, bunun standardı yoktur, her galeri kendine göre yapar.

Biz bunu, eser piyasaya veriliş onayı yani eser çıktığı an sokağa o eseri koruyacak ister bir satışı olmayan küratörlü müze sergisine veya sanat merkezi sergisine gitsin ister satışı bir sergiye gitsin ister bir sanatçı veya varisi tarafından müzayedeye giden bir eser olsun o eseri koruyacak bir belge... Ve o eserin sorumlusu kim? Değeri ne kadar? Orjinalliğinin teyidi kimden? Bütün bunları taşıyacak bir eser kafa kâğıdı, pasaportu gibi bir düşünce ürettik. Ha buna neden ihtiyaç oldu? Bir kere bunun bir standart yok. Bunu her galeri standart olarak vermiyor veya çok laubali bir kâğıt yapıyor. Bazen de sanatçılar veya genç sanatçılar bunun belki aynı ciddiyette peşine düşmüyorlar veya bazen belki biraz mahcup oluyorlar, utanıyorlar, sanki aramızda bir güvensizlik mi var ki sen bunu istiyorsun gibi... Bütün bunları yok etmek için eser piyasaya veriliş onayı diye bir belge çıkardık. Şu anda sanatçı diyebilir ki "Benim meslek

odamın, derneğimin zaten istediği ve bizi zorladığı bir şey" diye suçu bize atabilir ama bu işin böyle götürülmesi lazım. Özellikle biz bu EPİVERON'u bir yerde dünya sanatçılarına da örnek olsun diye yaptık. Çünkü tabii sanat eserleri sürekli olarak daha çok bu

bilinen ve takip edilen aynı dil ve aynı sistemle ve aynı ciddiyetle takip edilen bir belge olursa, ve insanlar, sanatçılar, galericiler şayet bunu yavaş yavaş yaşama sokup aynı tip belgelerle birbirleriyle muhatap olurlarsa bu sonuçta uzun vadede uluslararası sanatın da işine gelecek, özellikle sanatçıların işine gelecek bir olay.

■ **Arkasında yasal bir zorunluluk, bir yaptırım olmadan EPİVERON belgesi ne kadar koruyacak sanatçıyı? Ya müzayedeye evi ben bunu kabul etmiyorum derse?**

Şimdi biz kültür bakanlığına bu başboşluğu ve bu sanatçı sömürsünü, sanatçının eserini sanki köle ticareti malı gibi ondan bağımsız bu eserleri umursamazca ve sorumsuzca istedikleri şekilde hor görerek, aşağılayarak, aşağı çekerek sunmaları durumunu anlatacağız, kültür bakanına da anlatacağız. Umarım o diyalog kurulursa... O işin bir kısmı. Diğer taraftan biz öncelikle kamuoyuna ve koleksiyonerlere sesleniyoruz; yani bir

'Sanatçı krizde üç yıl dayanamaz'

■ **Şimdi bir de ekonomik kriz var. Bunun sanat piyasasına etkisini nasıl yorumlarsınız?**

Bu kriz döneminde özellikle insanlar şunu diyor: Krize giriyoruz sanat eseri almayalım. Bunu yayıyorlar. Şimdi alma zamanı değil, şimdi parayı elde tutalım diyorlar. Umalım ki gittikçe derinleşen bir krize girmesin Türkiye, ama girerse ve siz de böyle davranırsanız, krizden çıktığınızda sanatınız kalmayacak. Sanatçıları 3 yıl, 4 yıl bekleme şansı olduğunu nereden biliyorsunuz? Bu son derece tehlikeli bir gidişattır ve Türk çağdaş sanat ortamına, Türkiye'nin uluslararası prestijine çok zarar verecek sonuçlar doğurur.

kamuoyu oluşturmak için diyoruz ki "EPİVERON'u olmayan sanat eseri almayın, satmayın..." Bunun gerçek, legal bir sanat eseri olduğunun kanıtını yaşıyorsa sanatçısından, varisinden alın. Siz EPİVERON'u olmayan bir sanat eseri aldığınızda ileride olacak kavgaların da parçası olabilirsiniz, bir çalıntı resim alıyor olabilirsiniz. Bir sahte resim, sahte imza alıyor olabilirsiniz ve sanatçının haklarını mağdur eden, onu hiçe sayan, onun hayatı üstünden ona büyük zarar veren bir işte suça ortak olarak da büyük ağır manevi ve bal altına girerek de bunu alıyor olabilirsiniz. Düşünün ki üç kere müzayedecilerden ben sahte Bedri Baykam ayıkladım.

■ **EPİVERON koleksiyonerlerin istediği bir belge olmalı o zaman...**

Koleksiyonerlere dediğimiz şu: Evet EPİVERON bugün yasal bir zorunluluk değil, ama siz manevi olarak ne dediğimizi anlıyorsanız yarın sizin etik olarak bu doğruyu zorla talep ederek ve bunu herkese söylemeye başladığınız an ve bu eserlerin EPİVERON'u yok diye müzayedeye gitmediğiniz an o sistem mecburen dönüşecek, mecburen düzelecek. Yasa değil, sizin artık köle ticaretine dur demenizle olacak bu.

ÇAĞDAŞ SANATA SALDIRI

■ **Sanatçı ve devlet ilişkisinde de sıkıntılar var bir yandan...**

Türk sanatçısı bırakın devlet yardımını, devletin 'artizlik yapma lan' gibi bir üslup üstünden sanatçıyı hedef gösterdiği, aşağıladığı ve özellikle Cumhurbaşkanı'nın geleneksel sanatlar üzerine inşa edilen sanat bienalinin açılış konuşmasında çağdaş sanatı hedef gösteren birtakım sözler sarf ettiği bir ortamda üretmeye çalışıyor. Sanki tüm çağdaş sanatçılar ihanet etmişler gibi bir konuşmadı. Devletle ilişki bu durumda. Kültür Bakanlığı ile ilişki zaten yok. Ben Ertuğrul Günay Kültür Bakanı iken ben yine UPSD başkanıydım, genç sanatçılara destek sağlamak için bir yasa tasarısı üzerinde konuşmak için randevu almaya çalıştım, ama Günay randevu vermedi, ilgilenmedi bile. Buna rağmen, hiç partililik yapmadan önyargısız bir şekilde yine bugünkü bakana da gideceğiz ve durumu anlatacağız, dinlemek isterse.